

100 prosent integrering

Integreringssuksess: – De to siste årene har 100 prosent av flyktningene som fullførte introduksjonsprogrammet kommet seg ut i jobb eller fortsatt videre med utdanning, forteller ordfører Øivind Sand og flyktning- og inkluderingsleder Narges Pourzia i Rælingen.

Les mer side 4 og 5

Satser på service

LO setter i gang en storstilt treårig vervekampanje i servicesektoren. Fagforbundet retter innsatsen mot servicedelen av sykehussektoren og apotek, frisør, hudpleie og velvære på kjøpesentre.

Side 3

ILL. FOTO: JAN LILLEHAMRE

Nytt nyhetsbrev

Nyhetsbrevet for tillitsvalgte har fått en ansiktsløfting. Det kommer nå ut to ganger i uka med mange nyttige tips og viktige saker for tillitsvalgte.

Side 4

Forberedt på konflikt

Hovedoppgjøret er i full gang. Fagforbundet har og er part i om lag 70 tariffavtaler. Derfor må fagforeningene være best mulig forberedt på konflikt. Kokeboka gir svar på de mest vanlige spørsmålene.

Side 7

ILL.: TRUDE TIENSVOID

NYHET

Tariff, enighet, brudd, mekling og uravstemning

Hovedoppgjøret er i full gang. Hovedkravet er å sikre kjøpekraften til alle medlemmer uavhengig av tariffområde. Følg ditt oppgjør på Fagforbundets tariffside.

For første gang på mange år forhandler Fagforbundet om lønn for sine 350 000 medlemmer i økonomiske nedgangstider med stigende arbeidsledighet. I en rekke oppgjør er pensjon en floke som må løses.

Slik følger du tariffoppgjøret

- **Grønn linje** 800 33 410 blir oppdatert fortløpende under forhandlingene.
- **SMS:** Få oppdateringer i oppgjøret i KS og Spekter ved å sende enten KS eller Spekter til 2377.
- **fagforbundet.no** sine tariffsider
- **fagbladet.no**

KS-oppgjøret

LO Kommunes hovedkrav er et generelt tillegg på 10 400 kroner til alle, og at minstelønn og ubekvemstillegg økes. Det vil kunne løfte de lavest på stigen og redusere lønnsforskjellene mellom kvinner og menn.

I tillegg fremmet LO Kommune krav om at det innføres et 16 års ansiennitets-tillegg for flere av stillingsgruppene.

Når det gjelder AFP og offentlig tjenestepensjon er en rekke forhold uavklart, og partene må jobbe videre med problemstillinger knytta til pensjon.

LO Kommune krever at en eventuell ny, offentlig tjenestepensjon skal være livsvarig, kjønnsnøytral og forutsigbar.

Spekter-forhandlingene

LO Stat har fått med Spekter på en midlertidig pensjonsløsning i kultursektoren. Målet er også der å få til en felles, livsvarig ordning som likestiller kvinner og menn.

– Vi har fått viktige gjennomslag på kjønnsnøytrale og livsvarige pensjoner. Vi har sikret en svært god midlertidig pensjon for ansatte i kultursektoren. Det

FOTO: GEIRMUND JØR

LO-kommune:: Klare til kamp! Fra venstre leder i Skolenes landsforbund, Anne Finborud, nestleder i EI&IT-forbundet Vidar Hennum, FOs leder Mimmi Kvisvik, leder i Musikernes fellesorganisasjon, Hans Ole Rian og Fagforbundets leder Mette Nord.

gjør at vi velger forhandlingsløsning framfor brudd, mekling og en eventuell streik, sa Eivind Gran, forhandlingsleder og nestleder i LO Stat.

Mange oppgjør ulike faser

Fagforbundet har og er part i omlag 70 tariffavtaler. Det betyr at selv om KS, Staten og Spekter er i havn så fortsetter mange forhandlinger. De områdene som har flest medlemmer blir gjerne ferdig først.

Det skjer ved at partene blir enige seg imellom eller at de trenger bistand fra riksmekler. Hvis partene ikke klarer å bli enige om et anbefalt resultat innen tidsfristen, eller ved mekling på overtid, blir

det konflikt, som oftest streik. Hvis partene anbefaler en meklingsløsning, blir dette sendt til uravstemning blant medlemmene.

Elektronisk uravstemning

Fagforbundet har utvikla og testa elektronisk uravstemning siden 2014. Det har fungert bra. Fra 2016 brukes den elektroniske løsningen i alle tariffområder. Uravstemningen vil foregå ved at medlemmene får en SMS. Der kan de stemme ja eller nei til oppgjøret, eller klikke på en lenke som fører til en nettside med mer informasjon, og stemme via nettsiden. I tillegg til SMS, skal det fortsatt være mulig å stemme skriftlig.

Fanez blir enda viktigere

For de tillitsvalgte blir det mest forarbeid og mye mindre etterarbeid med den nye løsningen. Avstemningen blir lettere, men det må gjøres et arbeid i forkant for at forbundet skal ha riktig mobilnummer til alle medlemmene. I prøvekommunen Fredrikstad gikk de gjennom alle lister og sjekket opp mot telefonkataloger på nett. Der de fant mange med samme navn, ringte de opp for å sjekke. Et tips til andre fagforeninger, kanskje?

RANDI TEVIK OG MARIANNE BILLING

Kommuner straffes økonomisk

Regjeringspartiene Høyre og Frp har fått med seg Venstre på et forslag om en omlegging av inntektssystemet til kommunene. Endringene betraktes av mange som mer moderate enn det regjeringa opprinnelig foreslo, men forslaget peker i samme retning.

– Det er slutt på den tida der alle får en sum penger bare fordi de er en kommune. Vi skiller mellom frivillige og ufrivillige småkommuner. Frivillige små kan ikke lenger sende regningen til andre kommuner, sa Helge Andre Njåstad under pressekonferansen.

Pressmiddel for kommunesammenslåinger

Fagforbundets nestleder, Odd Haldgeir Larsen, er svært kritisk til måten regjeringa bruker økonomi på som pressmiddel for å sikre flere kommunesammenslåinger.

– Her har regjeringa og Venstre bestemt at kommuner som ikke ønsker å slå seg sammen, skal straffes økonomisk. Inntektssystemet går mot våre prinsipper om frivillighet og lokalt selvstyre. Vi frykter at dette systemet i kombinasjon med kommunereformen legger grunnlaget for en massiv sentralisering av distrikts-Norge, sier Odd Haldgeir Larsen.

Vil jobbe for å reversere endringene

Larsen tror kommuneøkonomi vil være en naturlig del av valgkampen i 2017 og håper et nytt flertall vil sikre større overføringer til kommunene.

– Vi har stor tro på at et nytt rødgrønt flertall vil reversere endringene som nå foreslås. Det må være en ambisjon om å opprettholde et spredt bosettingsmønster, noe som forplikter oss til å gi landets kommuner nok penger til å drive barnehager, skoler og sykehjem av høy kvalitet, sier Larsen.

Fagforbundet fortsetter kommunereformarbeidet

Siste frist for vedtak fra kommunene er 1. juli. Lokal enighet er ønskelig, men ikke et krav fra departementet. Fagforbundets nestleder, Odd Haldgeir Larsen, understreker at forbundet vil prioritere kommunereformen i lang tid framover.

– Vi kommer til å arbeide med dette spørsmålet i år og i hele 2017. Selv om

mange kommuner har laget intensjonsavtaler er det fortsatt en lang vei å gå. Erfaringsmessig ser vi at det er mange ubesvarte spørsmål i intensjonsavtalene. Fagforbundet vil spille en viktig rolle lokalt der kommunen ønsker å slå seg sammen, sier Larsen.

Dette er det nye inntektssystemet:

- Det er Høyre, Frp og Venstre som skaper flertallet for det nye inntektssystemet. Regjeringas andre støtteparti, Krf, sier nei til det nye inntektssystemet.
- Basistilskuddet, som i dag er på rundt 13 millioner kroner skal endres slik at noen får mer eller mindre. Småkommuner som ikke kan slå seg sammen på grunn av geografi straffes ikke. Kommuner som defineres som frivillig små mister penger.
- Inntektssystemet fordeler de frie inntektene til kommuner og fylkeskommuner. De frie inntektene består av rammetilskudd og skatteinntekter.

FOTO: KJETIL VEVLE

Kritisk: Odd Haldgeir Larsen er oppgitt over at kommunalminister Jan Tore Sanner bruker pressmidler for å få viljen sin om flere kommunesammenslåinger.

Formålet med inntektssystemet er å jevne ut forutsetningene kommunene og fylkeskommunene har for å gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne sine.

KJETIL VEVLE

NYHET

Samlingssted: Flyktningetjenestens hus i Rælingen drives av blant andre flyktningkonsulenter Elisabeth Redse (f.v.), Eli B. Sønmo og Marita Jeppsson, reholder Abeba Gebrehiwot, flyktningkonsulent Maryam Ashraf, avdelingsleder Narges Pourzia og konsulent Dag H. H. Ekeli. Ordfører Øivind Sand (t.h.) er ofte innom.

Tøff kjærlighet

Samtlige av flyktningene som fullførte introduksjonsprogrammet i Rælingen de to siste årene har fortsatt ut i arbeid eller utdanning. Med respekt, krav og tøff kjærlighet har Akershus-kommunen blitt landets beste på integrering.

– Når en flyktning kommer til Rælingen kommune er han ikke lenger en flyktning, han er en innbygger og en ressurs. Det første vi gjør er å kartlegge hva han kan bidra med i samfunnet vårt, forteller Øivind Sand.

Han er Ap-ordfører i Rælingen kommune, hvor drøyt 21 prosent av de 17 000 innbyggerne har innvandrerbakgrunn, og han tar gjerne imot flere.

– De to siste årene har 100 prosent av flyktningene som fullførte introduksjonsprogrammet kommet seg ut i jobb eller fortsatt videre med utdanning, sier Sand.

Kommunen tør å stille krav, samtidig som flyktningene får mulighet til å bidra.

Et samlingssted

Vi møter ordføreren i flyktningetjenestens hus i Rælingen, et helt ordinært bolighus med naboer på alle kanter. Det var en bevisst strategi, forklarer ordføreren:

– Da vi var i oppstarten av prosjektet måtte vi bestemme om flyktningetjenesten skulle gå inn under NAV eller ikke. Vi valgte å legge tjenesten utenfor NAV, for å være sikre på at de som jobber med flyktninger ikke skal bli distraheret av å ha andre ansvarsområder. Selve tjenesten la vi til et helt vanlig bolighus med kontorer, slik at de som kommer hit kan føle seg hjemme. Dette skal være et samlingssted, også etter at de er ferdige med introduksjonsprogrammet, sier Sand.

Skreddersydd

Introduksjonsprogrammet er obligatorisk for alle, og skreddersys etter den enkeltes evner og behov. Programmet består blant annet av norskopplæring, foreldreveiledning, ICDP (International Child Development Program), helsekurs, leksehjelp for både barn og voksne, opplæring i norsk kultur, arbeidstreningskurs, og ikke minst krav og forventninger i arbeidslivet.

– De får mye hjelp og veiledning, men da forventer vi også at de kommer seg ut i jobb og kan finansiere sitt eget opphold så fort som mulig, og helst etter to til tre år. Vi kaller det tøff kjærlighet, sier Sand.

Han får støtte fra avdelingsleder i flyktning- og inkluderings-tjenesten, Narges Pourzia.

– Mange er så fornøyde etter at de har gjennomført for eksempel ICDP-programmet, at de blir skuffet over at det er ferdig, ler Pourzia, og fortsetter:

– Det er undervurdert hvor mye det betyr å behandle folk som en ressurs. Trygghet, respekt, å bli sett og satt krav til, er noe av det viktigste du kan gjøre for at folk skal klare seg.

Tett kontakt med arbeidsgiver

Samtlige av flyktningene som gjennomførte introduksjonsprogrammet i 2014 og 2015 er i dag enten i jobb eller under videre utdanning. Noen finner seg jobb på

egenhånd, andre får hjelp av kommunen. Kommunen forplikter seg til å følge opp vedkommende i fem år, og har tett kontakt med både arbeidsgiver og arbeidstaker.

– Vi følger nøye opp og er gjerne ute og besøker arbeidsplassene. Vi er veldig opptatt av å lære dem å se både sine rettigheter og sin plikter i arbeidslivet, og selv om dette kan være en sårbar gruppe, har jeg ikke opplevd at noen har blitt systematisk utnyttet i en jobbsituasjon, sier Pourzia, som selv kom til Norge som iransk flyktning for over 30 år siden.

Det mener hun er en klar styrke i jobben. – Jeg vet selv hvordan det er å komme til Norge som flyktning, og det tror jeg er en stor ressurs for meg. Det har gitt meg et bredere perspektiv og større tålmodighet med problemene de har, avslutter Pourzia.

MARTINE GRMYR

Nyttige nyheter for tillitsvalgte

I februar fikk OSS nyhetsbrevet en real ansiktsløftning, og kommer nå to ganger i uken til en innboks nær deg!

Nyhetsbrevet tar sikte på å nå så mange tillitsvalgte som mulig, med de viktigste sakene fra OSS Tillitsvalgte-bladet og nettsidene til Fagforbundet.

– De tillitsvalgte er en av de aller viktigste grunnene til at mange velger å organisere seg. Det bekrefter den siste medlemsundersøkelsen, hvor tillitsvalgte blir oppgitt som en av de tre viktigste motivene for medlemskap, forteller informasjonssjef i Fagforbundet, Tone Zander.

Viktig å være fagorganisert

De tre viktigste grunnene til å være

medlem som oppgis i medlemsundersøkelsen fra 2015, er:

- «muligheter for hjelp fra tillitsvalgte»
- «det er prinsipielt viktig å være fagorganisert»
- «forhandlinger om lønns- og arbeidsvilkår»

Stolt av de tillitsvalgte

– Vi er veldig stolte av våre 17 000 tillitsvalgte, og har stor respekt for jobben de gjør ute på arbeidsplassene. Jeg håper at et oppdatert nyhetsbrev med både egne nyheter for tillitsvalgte og praktisk informasjon om verktøy til

bruk i vervet, kan bidra til å motivere og gjøre jobben både litt morsommere og litt enklere, sier Zander.

Bli abonnent!

Hvis du ikke allerede abonnerer, gå inn på oss.fagforbundet.no/abonner og meld deg på.

Send gjerne tips hvis du eller fagforeninga di gjør noe som andre tillitsvalgte kan lære noe av til: oss@fagforbundet.no

ELLISIV SOLSKINNSBAKK

Ordføreren roser hovedtillitsvalgt i Songdalen

Da Songdalen kommune markerte avslutningen av programmet «Sammen om en bedre kommune», ga ordfører Johnny Greibesland uforbeholden ros til en av sine nærmeste medarbeidere i programmet, hovedtillitsvalgt Janne Slotte.

– Uten din innsats hadde vi ikke oppnådd de samme gode resultatene, sa Greibesland, da han ønsket velkommen til Songdalstunet tidlig i april.

I tillegg til jobben som hovedtillitsvalgt har Slotte vært prosjektleder for heltidsprosjektet de siste tre årene.

– Din kunnskap om helse- og omsorgssektoren og tillit blant de ansatte har ført oss godt på vei mot en hel-tidskultur i kommunen, sa Greibesland.

– Selv har jeg lært veldig mye om virksomhetene våre gjennom samarbeidet med de tillitsvalgte og det gode trepartssamarbeidet vi har, la han til.

Toppkarakter

Ordføreren mente deltakelse i «Kvalitetskommuneprogrammet» og «Sammen om en bedre kommune», kombinert med systematisk jobbing, hadde bidratt på to viktige områder; økt stolthet på arbeidsplassen og bedre tjenester til innbyggerne.

Helse- og omsorgstjenestene i Songdalen fikk toppkarakter på Kommunebarometeret for 2015. Kommunen ser allerede positive utslag på kvaliteten ved at flere jobber i større stillinger.

I tillegg har heltidsprosjektet, sammen med systematisk oppfølging og vekt på nærværskultur, gitt et historisk høyt nærvær og under seks prosent sykefravær i snitt for hele kommunen.

Bonustrapp

Hovedtillitsvalgt Janne Slotte har hatt samtaler med alle ansatte innen helse

og omsorg, kartlagt ønsker og diskutert muligheter. Dette bidro til flere ideer om hvordan de kunne løse utfordringene rundt turnus og helgefrevkens. Det er opprettet et eget ansettelsesutvalg hvor kartleggingen brukes som søkerliste til alle ledige stillinger. Songdalen har, som første kommune i landet, innført «bonustrappa». Det betyr et kronetillegg for de som jobber oftere helg enn pålagt.

Kommunestyret har vedtatt tilsetting i 100 prosents-stilling i helse- og omsorgsenhetene. Studentstillinger for rekruttering og aktivt IA-arbeid er fortsatt en viktig del av personalpolitikken.

– Vi har nådd målet for «Sammen om en bedre kommune» med en gjenomsnittlig stillingsstørrelse på 75 prosent, fortalte Janne Slotte.

Økt stillinger med 20 prosent

Da programmet startet i 2012 var gjennomsnittlig stillingsstørrelse 61 prosent, noe mange syntes var helt ok den gangen, ifølge Slotte. I dag er ønsket stillingsstørrelse i helse- og omsorg på 81 prosent.

– Det er gledelig at fokus på hel-tidskultur gjør noe med holdningene våre, sa Slotte.

Nå skal erfaringene spres til resten av kommunen. Slotte har allerede kartlagt ønskene og fått penger fra Fylkeskommunen for de neste tre årene. Nå står oppvekstsektoren i Songdalen klar for alltid. Samtidig skal Slotte dele Songdalens erfaringer med kommunene i nabolaget.

OMSTILLINGSENHETEN

FOTO: KLARA TURID FIDJE

Fornøyd: Ordfører Johnny Greibesland er svært fornøyd med det gode trepartssamarbeidet de har fått til i kommunen.

FOTO: WWW.N247.NO

Aktiv: Hovedtillitsvalgt Janne Slotte har hatt samtaler med samtlige ansatte i helse og omsorg.

Det første flyktningene får høre når de flytter hit, er at de er en ressurs!

Integreringssuksess: Ordfører i Rælingen, Øvind Sand, og avdelingsleder i flyktning- og inkluderings-tjenesten, Narges Pourzia, er stolte av kommunens gode resultater med integrering av flyktninger.

Stor samling – stort engasjement

Fagforbundet samlet verneombud fra hele landet til den sjuende konferansen med faglig HMS-innhold.

Verneombudsamling: Klar for den sjuende konferansen for verneombud i Fagforbundet. Harald Sehm, hovedverneombud i Nettbuss, rådgiver Sylvi Nergaard fra organisasjonsenheten og Raymond Turøy, politisk ansvarlig for HMS-arbeidet i Fagforbundet.

– En god og kompetent vernetjeneste er nødvendig for et bærekraftig arbeidsliv, sa Raymond Turøy da han ønsket velkommen.

Alle medlemmer, tillitsvalgte og verneombud i Fagforbundet er viktige for å få gjennomslag for forbundets arbeidslivspolitik.

– Verneombudet er ofte en ansatt som har et ekstra blick for sine kolleger, tror jeg, og er en viktig lagspiller også for andre tillitsvalgte på jobben, sa Raymond Turøy.

I kampen mot konkurranseutsetting, privatisering og sosial dumping er

det viktig å bruke alle kanaler for å gjøre arbeidshverdagen for medlemmene best mulig.

– Dere har et viktig verv, og heldigvis også et stort engasjement, sa Raymond Turøy i sin åpning. Han er SHS-leder, AU-medlem og politisk ansvarlig for HMS-arbeidet i Fagforbundet.

Satser på vernetjenesten

Fagforbundet satser på vernetjenesten og sine verneombud. Det ene er den årlige konferansen, videre arrangeres samhandlingskurs for verneombud og tillitsvalgte. Utvalg for arbeidsmiljø-

aktivitet er et rådgivende politisk organ, og har ører og øyne for utfordringene på politikkområder som angår organisasjonen.

Opplæring er naturlig nok sentral i vernearbeidet, og Fagforbundet samarbeider med AOF og Arbeidsmiljøskolen.

RANDI TEVIK

PERSPEKTIV

ILLUSTRASJON: BÅRD SKARRA

WEGARD HARSVIK, leder samfunnskontakt og strategisk arbeid i LO

KOMMENTAREN

Husker noen Farum?

Det sløses med millioner av kroner når fellesskapet nå overtar driften av kommersielle sykehjem i Oslo og Bergen, hevder Civita og Kristin Clemet i Dagsavisen 22. April. Etter kommunevalget oppfyller de rød-grønne byrådene løftene om å ta tjenestene tilbake. Det faller høyresiden tungt for brystet. Se isteden til Østersund, skriver for eksempel Oslo Høyres Claes Arvidsson i VG tidligere i år. Det er ikke første gangen man fra høyresiden løfter fram enkeltbyer og kommuner i utlandet for å drive fram markeder i velferden.

Mange på høyresiden i norsk politikk dro for eksempel på rene pilegrimsreiser til den danske kommunen Farum for å lære. Der mente den karismatiske ordførere Peter Brixtofte at alt unntatt kongehuset, Folketinget og domstolene kunne selges og privatiseres. Fremskrittspartiets ordfører i Os, Terje Søviknes, fortalte begeistret til danske medier om hvordan han skulle omlegge hjemkommunen etter mønster av Farum.[1] En delegasjon fra Fremskrittspartiets beskrev kommunen som «en grønn oase av kreativitet og nytenkning», og «et lite mirakel».[2]

Stortingsrepresentant Ingjerd Schou fra Høyre var en annen som lot seg inspirere. I valgkampen i 2001 ble Farum trukket fram som selve mønstereksemplet. Hennes leserinnlegg lå lenge tilgjengelig på Høyres hjemmeside. Det gjør det ikke lenger. Konsulentselskapet Andersen påtok seg, med bistand fra NHO, å hjelpe norske kommuner til å bli mer like den danske «mønsterkommunen». Antallet tilreisende ble etter hvert så stort at kommunens mirakelpolitikere måtte ansette egne folk for å ta imot alle delegasjonene fra Norge.

Farum hadde da solgt alle sine kommunale eiendommer – også rådhuset. Administrasjonen var redusert fra 220 til 60, så hva skulle man med et stort rådhus når man kunne leie tilbake bare deler av det?

Suksessoppskriften var konkurranseutsetting, såkalt fritt brukervalg og brukerstyring, stykkprisfinansiering og sydentur til pensjonistene. Farum ble som et klassisk pyramidespill, der stadig nye eiendommer ble solgt for å finansiere kommunens drift og ambisiøse satsinger. Ulempen er at når man selger kommunens eiendeler og bruker opp alle pengene, vil etter hvert den sure svie melde seg. Forpliktelsene vil være der, selv etter at kassa er tom. En dag er det ikke mer å selge – det er bare de kongelige, demokratiet og domstolene igjen.

Så kom den uvegerlige nedturen. De første avsløringene kom Berlingske Tidende i februar 2002, og det fortsatte i ti år, fram til en kommisjon i 2013 la fram en rapport i 16 bind med 12 546 sider. Borgermester Brixtofte ble dømt, for mandatsvik og embetsmisbruk i tillegg til en injuriedom. Farum kommune ble satt under økonomisk administrasjon av Innenriksministeriet. Hver familie i kommunen måtte helt fram til nylig ut med 11 620 danske kroner i året i ekstraskatt, og resten av Danmarks skattebetalere må betale 1 milliard danske kroner helt fram til 2040 for å få ryddet opp etter skandalen.

Farum kommune er et av mange eksempler på steder som løftes fram som vellykkede eksempler på høyresidens privatiseringspolitikk i praksis, for en kortere periode. Når alle eiendommer er solgt og pengene brukt opp, er perioden som utstillingsvindu over. Og de kommersielle selskapene skal faktisk tjene penger. Da ramler korthuset sammen – enten vi snakker Farum, New Zealand, Nacka, Helsingborg, Stockholm – eller Østersund. Og oppmerksomheten flyttes raskt over til neste fjernliggende forbilde.

[1] Politiken 23. mars 2002
[2] Referat fra studietur til Farum skrevet av Kjell-Vidar Lauritsen og publisert på Fremskrittspartiets hjemmeside, frp.no.

oss dommen har falt

Deltidsansatt vant i tvisteløsningsnemnda

Omsorgsarbeider ble nektet større stilling av arbeidsgiver – vant anken. Prinsipielt viktig, mener Fagforbundets Roger Heimli.

En omsorgsarbeider som jobbet 160 timer utover avtalt arbeidstid over en 12 månedersperiode i 2014 får nå økt stillingen sin fra 60 til 69,59 prosent. Over 250 deltidsansatte som har fått avslag på kravet om større stilling av arbeidsgiver, har klaget saken til tviste-

løsningsnemnda. De første sakene ble behandlet i nemnda i november i fjor. Der ble de liggende i over ett år til stor frustrasjon og fortvilelse for dem det gjelder. Nå er endelig det første vedtaket gjort.

Skaper presedens
– Dette første vedtaket er viktig. Nå er proppen ute. Vanligvis legges tidligere praksis til grunn, og gir retningslinjer for de kommende sakene. Men hver sak behandles individuelt, sa Helene Lang i sekretariatet for tvisteløsningsnemnda, til Fagbladet.
Klagerne er deltidsansatte som har krevd større stilling på bakgrunn av §14-4a i arbeidsmiljøloven, som trådte i kraft for litt over to år siden. Fra 1. januar 2015 kunne loven tas i bruk. Den gir deltidsansatte rett til å kreve å bli fast ansatt i den stillingsprosenten de faktisk har jobbet de siste 12 månedene. I loven heter

det at ekstraarbeidet må ha vært jevnlig det siste året.

Nemda fastsatte stillingsbrøk
Og det var formuleringen «jevnlig» som skapte strid i nemda. LO og Fagforbundet representerte arbeidstakersiden i nemda, mens NHO og kommuneorganisasjonen KS representerer arbeidsgiversiden. Den uavhengige lederen av nemnda, advokat Henning Harborg, støttet LO og Fagforbundets syn i saken. Dermed konkluderte flertallet med at omsorgsarbeideren har krav på større stilling. Arbeidsgiversiden tok dissens. Det ble også strid om nemda skal fastsette størrelsen på stillingsbrøken omsorgsarbeideren har krav på ut fra timeantallet hun har jobbet. Flertallet sa ja.

Ubekvem arbeidstid
På et punkt er nemda enstemmig. Hvis

ekstraarbeidet har bestått av ubekvemme vakter eller vært utført på en annen avdeling enn den arbeidstakeren vanligvis jobber på, må arbeidstakeren akseptere det samme omfanget av ubekvemme vakter og variasjon i arbeidssted i sin utvidede faste stilling.

Slik krever du større stilling:
• Ta kontakt med tillitsvalgt.
• Finn ut hvor mye du jevnlig har jobbet ekstra ut over din faste stilling. Regn ut den gjennomsnittlige stillingen du har gått det siste året.
• Du må fremme skriftlig krav for arbeidsgiver og henvise til arbeidsmiljøloven §14-4a.
• Hvis arbeidsgiver ikke er enig, forbered sak for tvisteløsningsnemnda.

Fagforbundet siden sist

■ Fagforbundet i Bamble setter pris på Bamble Røde Kors og bevilget kr 7500 som takk. Fagforbundet mener Røde Kors er nødvendig for å ha det beste tjenestenivå i kommunen, både med tanke på eldre, flyktninger og annet.

■ En av norgeshistoriens lengste arbeidskonflikter utspiller seg nå i flere norske havner. Havnearbeiderne har vært i streik i 27 måneder. Dette er den lengste arbeidskonflikt siden 1930-tallet.

■ Flere tusen blodprøver og andre prøver pasienter tar på fredager, kan bli ødelagt når Posten slutter å levere post til sjukehusa på lørdager. Sjukehusa fortviler.

■ 27. april var det felles fylkesmesterskap i Helsefag og i Barne- og ungdomsfag ved Dahlske videregående skole - i regi av Delta, Fagforbundet, Aust Agder fylkeskommune og fylkets videregående skoler i samarbeid med OKOS Agder.

■ Fagforbundet i Halden er tilfreds med at budsjettkuttet ikke fører til oppsigelser i grunnskolen. Leder i Fagforbundet, Bente Helle Quanfouh, er glad for at dette løses gjennom naturlig avgang, permisjoner og vakanser.

■ NRK- ansatte vil ikke få refundert reiser som utføres via Uber og Airbnb. Disse to tjenestene er blitt synonyme med den framvoksende delingsøkonomien.

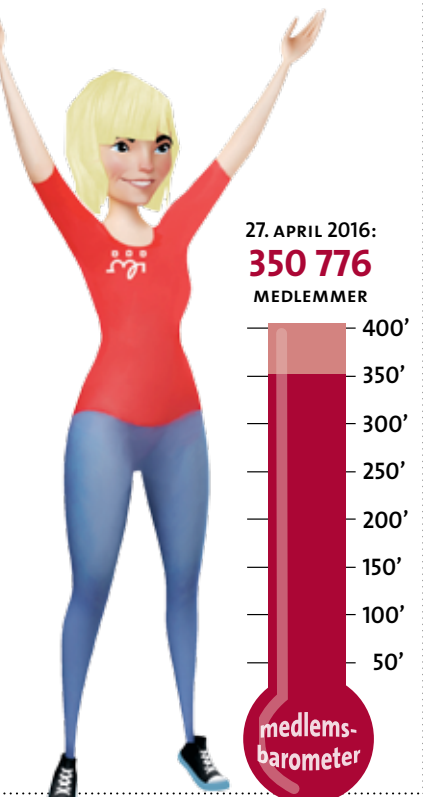
■ Mange streiker i offentlig sektor sørger for at Norge har tredje flest streikedager i Vest-Europa. Kun Frankrike og Danmark kommer verre ut enn oss, melder NRK Dagsnytt.

■ Agno Vabo Ødegaard, pleieleder ved nevrologisk avdeling ved Sørlandet sykehus, har fått prisen som «Årets arbeidsgiver» av Fagforbundet.

■ Fellesforbundet kjøper seg inn i Klassekampen for 5 millioner kroner. Avisas største eier er partiet Rødt med 19 prosent og Klassekampens Venner med 17 prosent. LO-forbundene Fagforbundet, Industri Energi og Fellesforbundet eier henholdsvis 15, 5 og 5 prosent av avisen.

■ Gulen Arbeidarparti og Fagforbundet sitt lokallag i Gulen har inngått ein fagleg-politisk samarbeidsavtale, skriv Avisa Nordhordland. Tilstades frå Fagforbundet Gulen då avtalen vart inngått var hovudtillitsvald Leif Brekken og leiar Inger Brosvik.

■ Fagforbundet har per 27. april 350 776 medlemmer.

NYHET

Krise eller ikke?

Nestleder i LO, Hans Christian Gabrielsen synes det underlig at regjeringa og Erna Solberg (H) ikke mener at den økende arbeidsledigheten er en krise på landsbasis.

Regjeringa mener at det kun er krise på Sør- og Vestlandet og for de familiene som rammes av arbeidsledighet. I 2009 var Erna Solberg imidlertid raskt ute med å rope varsku om krisa. Da var ledigheten på 3,1 prosent, nå er den på 4,5 prosent. Det er høyere enn på 20 år.

100 000 til jordskjelvofre i Ecuador

Situasjonen er dramatisk etter jordskjelvet i Ecuador. Fagforbundet støtter Norsk Folkehjelps arbeid med 100 000 kroner.

Vil du hjelpe? Send SMS JORDSKJELV til 2160 og gi 200 kroner.

Ny eier av Sydvaranger Gruve

Tschudigruppen kjøper virksomheten i Sydvaranger Gruve. Målet er å gjenoppta gruvevirksomhet når markedsforholdene tillater det.

– Det ville vært en tragedie om så verdifulle naturressurser ikke blir utnyttet. Mye innsats og ressurser er lagt ned i gruvene i Sydvaranger gjennom årene og jeg håper de klarer å få til en forretningsmessig og samfunnsøkonomisk sunn drift, sier Hans-Christian Gabrielsen, nestleder i LO.

Oppsigelser omgjort

Seks ufaglærte assistenter som ble sagt opp av Søndre land kommune får beholde jobben etter hjelp fra Fagforbundet.

De ufaglærte assistentene i skole og barnehage hadde fast ansettelse, og ble tilbudt omtrent tilsvarende midlertidige stillinger. De reagerte verneombud Kari Bjørlien på. To av de som ble sagt opp hadde 13 års ansiennitet i jobben hver, men manglet fagbrev. Nå har de fått medhold i Gjøvik tingrett.

Hold deg oppdatert i tariffoppgjøret

12. april starter tariffoppgjøret i kommunesektoren. To dager etter starter de opp i Oslo, som er eget tariffområde. Du kan følge oppgjøret på nært hold via forbundets hjemmeside: fagforbundet.no/tariff. I tillegg kan du ringe Fagforbundets grønne linje; 800 33 410 for oppdatert informasjon.

Fortsatt ledighetsvekst

Hittil i år har Nav mottatt 14.700 varsler om mulige oppsigelser og permitteringer. På samme tid i fjor var tallet 10.000. – Den store mengden varsler vi mottar, bekrefter at vi må regne med en fortsatt vekst i arbeidsledigheten, sier arbeids- og velferdsdirektør Sigrun Vågang, i en pressemelding

Midlertidighet har gitt sju millioner fattige

I årevis går tyskere i såkalte minijobber, uten å få fast ansettelse. Erfaringer fra Tyskland viser at midlertidig ansatte, ofte jobber i lavtlønte deltidsjobber, og det er ikke noen inngangsbillett til faste jobber. Snarere tvert i mot. Mange blir hengende fast i en midlertidig jobb, med lav lønn. 7,4 millioner tyskere hadde ved utgangen av 2015 det tyskerne kaller minijobber, viser tall fra Bundesagentur für Arbeit. I 2004 var det 6,2 millioner.

Presser lønna ned

Arbeidsgiverne ble fritatt fra å betale sykesikring og pensjonsbidrag til ansatte i minijobber under Gerhard Schröder-regjeringen i 2003. I fjor innførte Tyskland en minstelønn på 8,50 euro for å demme opp for den økende fattigdommen i landet. Men Tyskland står overfor en stor utfordring etter å ha mottatt mer enn en million flyktninger i 2015. Enkelte økonomer har foreslått en spesiell flyktningelønn, enda lavere enn minstelønna. Dette ønsker ikke tysk fagbevegelse.

Folkestyre eller elite-styre?

Professor Bjarne Jensen er en av redaktørene bak boka «Folkestyre eller elitestyre? Kommune-reform i perspektiv» som utgis på Res Republica.

Forfatterens innlegg bidrar til en mer grunnleggende forståelse av hva en kommune er og hvilken betydning kommunene har for det norske samfunnet. Maktfordeling, demokrati, regional utvikling, kvalitet i velferdstjenestene, sentralisering versus desentralisering og spredning av kompetanse er forhold som belyses. Boka kan bestilles på Res Republica sine hjemmesider.

oss faglig kokebok

Viktig om tariffoppgjør

Årets tariffoppgjør er i gang og det betyr at tariffavtalene er sagt opp. Under et hovedoppgjør må fagforeningene være forberedt på en mulig konflikt. Under er det svar på de mest vanlige spørsmåla du som tillitsvalgt kan komme til å få.

På *fagforbundet.no* – Dine sider, øverst i høyre hjørne, finner du utfyllende svar på alle aktuelle spørsmål. Tariffsidene skal til enhver tid være oppdatert.

Lønn og streikebidrag

Får jeg lønn når jeg er i streik? Dersom et medlem blir tatt ut i streik dekkes 70 prosent av brutto lønn skattefritt. Det tilsvarer hva medlemmet ville fått utbetalt i lønn dersom det ikke hadde vært streik.

Kan jeg bli permittert som følge av en streik?

De enkelte hovedavtaler har bestemmelser om permittering i forbindelse med konflikt. Det vanlige er at medlemmer kan permitteres dersom de ikke kan sysselsettes på en rasjonell måte. I en kommune skal det mye til for at det ikke lar seg gjøre

å sysselsette arbeidstakerne. Dersom arbeidsgiver permitterer ansatte som følge av en streik kan det søkes om streikebidrag fra Fagforbundet. Det er ikke automatikk i at dette innvilges.

Streikebryteri

Hvordan skal arbeidstakere som ikke er i streik forholde seg?

Alle Fagforbundets medlemmer som ikke er tatt ut i streik skal gå på jobb som vanlig, men de skal ikke overta streikerammet arbeid. Dersom for eksempel en kommune organiserer en form for «barnetilsyn» i barnehagene, så er våre medlemmer pliktig til å utføre pålagte arbeidsoppgaver i den forbindelse.

Hva er streikebryteri?

Streikebryteri er å utføre arbeidet til en som er tatt ut i streik. Det kan skje ved at en som ikke er tatt ut i streik overtar oppgavene til den streikende, eller ved at en som er tatt ut i streik allikevel møter på jobb og utfører arbeid som omfattes av streiken.

Hvem kan utføre de streikendes oppgaver?

Det er i utgangspunktet kun virksomhetens øverste leder, for eksempel rådmann, ordfører eller den/de personer som det er enighet om skal unntas fra streiken, som kan utføre streikerammet arbeid.

Kurs, konferanser, møter

Kan allerede planlagte kurs og konferanser

RANDI TEVIK

UTGIVER: Fagforbundet
OSS PÅ NETT: oss.fagforbundet.no
ANSVARLIG REDAKTØR: tone.zander@fagforbundet.no
FAGREDAKTØR: kari-sofie.jenssen@fagforbundet.no
I REDAKSJONEN: randi.tevik@fagforbundet.no
marianne.billing@fagforbundet.no
ellisiv.solskinnsbakk@fagforbundet.no

kjetil.vevle@fagforbundet.no
geirmund.jor@fagforbundet.no
LAYOUT: berit.paulsen@fagforbundet.no
REDAKSJONEN AVSLUTTET: 28. april 2016
OPPLAG: 20 000
TRYKK: Aktietrykkeriet
ISSN: 1891-2184

FOTO: MARITNE GRYMVR

Katrine F. Gjerde

Mann, to barn, enebustad og stasjonsvogn. Katrine F. Gjerde trives best når alt er på stell, både på heimebane og elles i samfunnet.

– Eg er opptatt av at rett skal vera rett. I skuleåra syntes nok nokon av lærarane mine at eg var ein kranglefant, men med tida har eg vekt og skjønt at det gjelder å velge sine kampar, seier Gjerde.

Mange verv

Det er kanskje nettopp difor at 26-åringen frå bygda Øystese i Kvam kommune i Hardanger har hatt ein lynkarriere som tillitsvalt i Fagforbundet.

– Eg er utdanna helsefagarbeider, og fekk lærlingplass i kommunen. Det tok ikkje lang tid før ho som var plasstillitsvalt tok tak i meg og spurte om eg var medlem av Fagforbundet. Eit år seinare tok eg over som plasstillitsvalt på min siste praksisplass før eg tok fagprøva, og der er eg fortsatt, fortelle Gjerde.

Men det skulle ikkje stoppe der. 26-åringen tok fagbrev for tre år sida og gjekk rett ut i jobb. Ho sit også i styret i Kvam Arbeiderparti, er lærlingveileder på arbeidsplassen, og for ein månad sida rykka ho opp som nestleiar av ungdomsutvalet i Fagforbundet Hordaland.

– Eg synes det er en veldig kjekk jobb. Det aller beste er all kontakten vi har med ungdommane ute i fylket, og å kunne bidra med kunnskap og informasjon som dei trenger. Det er eg veldig opptatt av.

Provosert av pyntestillingar

Å være tillitsvalt i et fylke som Hordaland passer bra for Gjerde. Her er det mykje aktivitet i ungdomsutvala, men også mange utfordringar å ta tak i. Ufrivillig deltid er blant sakane som står øvst på lista.

– Pyntestillingar, det provoserer meg. Arbeidsgivar skal ikkje lysa ut pynte-

tillitsvalgt min hverdag
oss@fagforbundet.no

Rett skal vere rett:

I skuleåra var Katrine F. Gjerde var kjent som ein kranglefant. Nå har ho blitt voksen, og lært seg å velge sine kampar.

stillingar, men heller bruka dei til stillingsauke eller samla opp. Ingen velger helsefag for å ende opp med ein 13,9 prosent stilling. Eg er også opptatt av lærlingplassar. Min kommune er veldig flinke på akkurat det området, i hvert fall når det gjeld helsefag. Eg trur faktisk alle som søkte lærlingplass innanfor helsefag i fjor fikk plass, men oppfølginga kan vera mangelfull. Andre steder, som i Bergen, er det mykje vanskelegare å få lærlingplass fordi så mykje er privatisert, seier Gjerde.

Rolla som nestleiar i ungdomsutvalet i Hordaland er fortsatt fersk for 26-åringen, men ho er ikkje redd for å sjå framover.

– Eg er helt klar til å ta leiarvervet om eg skulle få muligheita, forsikrar Gjerde.

MARITNE GRYMVR

Bt: Fagorganiserte i Wisconsin, USA demonstrerer.
(WISCONSIN STATE AFL-CIO/CREATIVE COMMONS)

Pusterom for fagbevegelsen i USA

Takket være en fersk avgjørelse i høyesterett kan fagbevegelsen fortsatt gjennomføre kollektive lønnsforhandlinger i offentlig sektor.

Fire mot fire stemmer i Høyesterett var nok til å hindre at velstående aktører fra næringslivet fikk gjennomslag for sine ønsker. Avgjørelsen betyr at det allikevel skal være lov å kreve fagforeningskontingent fra alle ansatte på arbeidsplasser der fagbevegelsen framforhandler lønn for alle. Det er helt avgjørende for økonomien til fagforeningene – og avgjørende for å drive kollektive forhandlinger.

– Det er en lettelse at Høyesterett har stanset saken, Friedrichs vs California Teachers Association. Den slår fast at organisasjonsretten og retten til kollektive forhandlinger er grunnleggende rettigheter for arbeidsfolk, sier Rosa Pavenelli, generalsekretær i PSI, Internasjonalen for stats- og kommuneansatte.

Presset mot fagbevegelsen i USA fortsetter imidlertid uavbrutt, og denne saken – Friedrichs vs California Teachers Association - er ikke avgjort en gang for alle. Avgjørelsen som nå er tatt hindrer ikke at tilsvarende saker kommer opp i framtiden.

Og så var de åtte

Høyesterett består normalt av 9 medlemmer. Det at like mange stemte for som mot var mulig kun fordi den konservative høyesterettsdommeren Antonin Scalia døde i februar. Hans stemme ville ha gitt flertall mot kollektiv inndriving av fagforeningskontingent.

Når en høyesterettsdommer går bort, åpner det seg muligheter for forskyvning av maktbalansen. Det er alltid en gyllen mulighet for sittende president, nå Barack Obama, å utnevne en vennligsinnet etterfølger som kan vippe flertallet i sin favør, men veien dit er brolagt med spikermatter. I alle fall denne gangen. En utnevnelse krever nemlig støtte fra Senatet og der har republikanerne flertall.

Høyesteretts avgjørelse feires som en seier for offentlig ansatte - lærere, brannpersonell, sykepleiere med flere. Samtidig skjerpes kampen og motstanden mot fagforeningsfiendtlige forslag. Mange delstater har de siste årene innført flere lovendringer som truer den kollektive forhandlingsretten og fagbevegelsens eksistens.

MARIANNE BILLING OG RANDI TEVIK

oss redaksjonen

oss@fagforbundet.no

Send oss en e-post, si din mening og kom med tips!

oss nytt om navn | oss@fagforbundet.no

Fagforbundet Kultur Oslo har fått ny ungdomstillitsvalgt, som jobber på Deichmanske bibliotek, **VANESA VARGAS**.

Fagforbundet Bergenhus: **CONNY LAMBERG** er valgt som ny leder.

Fagforbundet Salangen: Ny ungdomstillitsvalgt, **MEHDI SULTANI**, **RENATE CRUICKSHANK** er vara i valgkomiteen og **ANNMAY JOHNSEN** er med i pensjonistutvalget.

Nye tillitsvalde frå Fagforbundet Giske: **SOLFRID GISKEGJERDE**, HTV, **INGRID ELTVIK**, seksjonsleder SKKO, **VIBEKE LARSEN**, seksjonsleder SST og **TRINE NAADLAND** nesteleder.

Fagforbundet Overhalla har fått ny kasserer; **ÅSE FERSTAD**.

KARLSON ble ny leder av SST.

Fagforbundet Stavanger: Ny leder **MARGRETHE KAARVAAG**. **ROLF ARNE SKARE** er ny nestleder og **DAGFINN**

Fauske Ap har børstet støv av en veteran: **GEIR MOSTI**, med fortid både som nestleder i LO og Fagforbundet, er valgt som politisk nestleder.

ELINE HÅKEDAL er ny ungdomstillitsvalgt i og

INGER HELEN HØIGILT er ny nestleder i Fagforbundet Birkenes.

